

พื้นฐานเรื่องประโยค

วลี

= หน่วยทางภาษาที่ใช้เป็นส่วนประกอบของประโยค ประกอบด้วย 1 คำหรือหลายคำก็ได้ ทำหน้าที่ในภาคประธานหรือภาคแสดงในประโยค มี 5 ประเภท **นามวลี** **กริยาวลี** **ปริมาณวลี** **บุพบทวลี** **วิเศษณ์วลี** (บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3, 2555 : 66)

เช่น เพื่อนคนนี้ เราทุกคน นักเรียนโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ ซ้ำหรือกาแฟ หลายอย่าง

นามวลี		กริยาวลี				
นาม	วิเศษณ์วลี	กริยา	นามวลี	บุพบทวลี	ปริมาณวลี	วิเศษณ์วลี
ทะเล	แถวนี้	สวยงาม	-	-	-	มาก
ญาติ ๆ	ที่ต่างจังหวัด	มาเยี่ยม	ยาย	ที่โรงพยาบาล	2 ครั้ง	เมื่อเดือนก่อน
แมลงปอ	-	บินโฉบลงมา	-	ที่ผิวน้ำ	-	ไม่หยุด

ประโยค

= หน่วยทางภาษาที่ประกอบด้วยคำหรือคำหลายคำเรียงต่อกัน

สามารถสื่อความได้ว่าเกิดอะไรขึ้น ประกอบด้วย **นามวลี** กับ **กริยาวลี** แต่อาจมีเพียงกริยาวลีก็ได้ **จะมีเพียงนามวลีไม่ได้**

โครงสร้างของประโยค

นามวลี ทำหน้าที่ "ภาคประธาน"

กริยาวลี ทำหน้าที่ "ภาคแสดง"

ประธาน

ส่วนขยายประธาน

กริยา

กรรม

ส่วนขยายกริยา

ส่วนขยายกรรม

ตัวอย่าง : พ่อขยัน พ่อของฉันขยันทำงานทุกวัน

คนรุ่นใหม่ในทศวรรษนี้ควรรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างมีประโยชน์

ข้อสังเกต : นามวลีอาจเป็นคำนามคำเดียวหรือคำนามกับส่วนขยายก็ได้

ภาคแสดงจะต้องมีคำกริยาปรากฏอยู่ด้วยเสมอ (เพิ่มเติมด้วยกรรมหรือส่วนขยาย)

เรียง ประธาน+กริยา+กรรม แต่ในกรณีที่ต้องการเน้นสิ่งใดอาจย้ายมาไว้ด้านหน้าได้ เช่น เสื้อสีฟ้าตัวนั้นฉันซื้อมาจากตลาด

ประโยคสามัญ

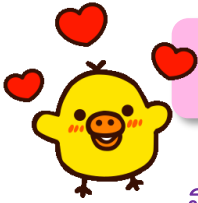

ประโยคความเดียว

≠ เอกภพประโยค

= ประกอบด้วย “นามวลี” ทำหน้าที่ประธาน
+ “กริยาวลี” ทำหน้าที่ภาคแสดง

ไม่มีอนุประโยคขยาย ไม่มีคำเชื่อมกริยา เชื่อมวลี

มีกริยาวลีเดียว

มีกริยาวลีเพียง 1 กริยาวลี

ในกริยาวลีมีกริยาคำเดียว

หลายกริยาวลี

มีกริยาเรียงกันแบบไม่มีคำเชื่อม

ใช้ประธานเดียวกันหรือต่างกันได้

(แสดงเหตุการณ์ที่เกิดพร้อมกัน เกิดต่อเนื่องกัน
หรือเกิดก่อนหลังตามลำดับ)

- ◆ เด็กชายมินโฮนั่งกินขนมในห้องเรียน
- ◆ ครูเมษ์สอนวิชาภาษาไทย
- ◆ น้องอาบน้ำก่อนไปโรงเรียน
- ◆ พ่อกับพี่กำลังรดน้ำต้นไม้
- ◆ มณีจันทร์เพิ่งเป็นหัวหน้าห้อง
- ◆ บ้านสี่ศรีมหลังนั้นสวย
- ◆ มาย มีนและโมกำลังกินส้มตำไ้ย่าง
- ◆ หิวจังเลย
- ◆ เดี๋ยวดิ้นะ
- ◆ กินขนมบ้างสิ

เหตุการณ์เกิดพร้อมกัน เช่น

- ◆ เด็กชายมินโฮนั่งกินขนมในห้องเรียน
- ◆ ครูเมษ์ยืนดูนักเรียนทำกิจกรรม
- ◆ จงชอกขับรถเที่ยวในอยุธยา
- ◆ โโก้และเกกำลังนั่งร้องเพลงคาราโอเกะ

เหตุการณ์เกิดต่อเนื่องกันตามลำดับ

- ◆ น้องอาบน้ำแปรงฟันก่อนไปโรงเรียน
- ◆ พ่อกับพี่รดน้ำพรรณดินต้นไม้ในสวน
- ◆ คิตตี้พับเสื้อเก็บเข้าตู้

เหตุการณ์หลังเป็นผลของเหตุการณ์แรก

- ◆ ลมพัดสังกะสีปลิว
- ◆ หนามเกี่ยวเสื้อขาดเป็นรู

ถ้าตามแนวพระยาอุปกิตศิลปสาร

พ่อและแม่กินข้าว จัดเป็นอนุประโยคประโยคเนื้อความร่วมกัน

ประโยครวม

≠ อเนกสรรถประโยค

= ประกอบประโยคย่อยตั้งแต่ 2 ประโยคมารวมกัน
 ประโยคย่อยจะเป็นประโยคสามัญหรือซ้อนก็ได้
 ต้องมีคำเชื่อมสมภาค และ และก็ แต่ แต่ทว่า หรือ
 ทำหน้าที่เชื่อมประโยค (อาจมีการละส่วนฐาน)

อเนกสรรถประโยค

ประโยครวม

จำแนกตามแนวพระยาอุปกิตศิลปสาร (หนังสือหลักภาษาไทย)	จำแนกตามแนวบรรทัดฐานภาษาไทย (หนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3)
<p>❖ อันวยานกรรณประโยค อัน-วะ-ยา-เน-กัด-ละ (คล้ายตามกัน) “ก็ และ กับ จึง ถ้า...แล้ว”</p>	<p>ในหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทยไม่ได้จำแนก ระบุไว้เพียงว่าต้องมีคำเชื่อมสมภาค “และ และก็ แต่ ทว่า แต่ทว่า หรือ” ทำหน้าที่เชื่อมประโยคที่นำมารวมกัน (ใช้ประโยคสามัญหรือประโยคซ้อนก็ได้) เชื่อมความแบบคล้ายตามกัน</p>
<p>❖ พยติเรกานกรรณประโยค พะ-ยะ-ติ-เร-กา-เน-กัด-ละ (ขัดแย้งกัน) “แต่ แต่ทว่า แต่ก็ กว่า...ก็”</p>	<p>◆ กั้นย้ออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าชุดนี้เอง เชื่อมความแบบขัดแย้งกัน</p>
<p>❖ วิกัลปานกรรณประโยค วิ-กัน-ละ-ปา-เน-กัด-ละ (ให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง) “หรือ ไม่เช่นนั้น”</p>	<p>◆ จันเรียนครุศาสตร์แต่น้องเรียนศิลปกรรม เชื่อมความแบบให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง</p>
<p>❖ เหตุวนกรรณประโยค เท-ตะ-วา-เน-กัด-ละ (เป็นเหตุเป็นผล) นับแบบเหตุมาก่อนผล* เช่น น้ำเน่า(เหตุ)ดังนั้นจึงจืดจืด(ผล) “จึง ดังนั้น ฉะนั้น เพราะฉะนั้น” *ถ้าผลมาก่อนเหตุจัดเป็นประโยคซ้อน แบบวิเศษณานุกรรณประโยค เช่น จืดจืด(ผล)เพราะน้ำเน่า(เหตุ)</p>	<p>(บรรทัดฐานภาษาไทยจัดประโยค ที่มีการแสดงเหตุผลทั้ง เหตุ>ผล , ผล>เหตุ อยู่ในโครงสร้างของประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุกรรณประโยค)</p>

ประโยคซ้อน

ประโยคซ้อน

≠ สักรประโยค

= ประกอบด้วยประโยคหลัก(मुख्यประโยค)
+ ประโยคย่อย(อนุประโยค)

เช่น ที่คุณพูดไม่เป็นความจริง

ที่คุณพูด = อนุประโยค แทนประธาน

ขึ้นด้วยคำเชื่อมอนุประโยค ทำหน้าที่ได้เหมือนนามวลี
เป็นประธาน กรรม หน่วยเติมเต็ม หรือขยายกริยาวลี

ประโยคซ้อนที่มีนามานุประโยค

ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค

ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยค

นามานุประโยค

ทำหน้าที่ “แทนนามวลี” ใช้เป็นประธาน กรรม หน่วยเติมเต็มได้

ใช้ “ที่ ที่ว่า ว่า ให้” นำหน้า เช่น ฉันได้ยินมาว่าปีนี้น้ำจะแล้ง

คุณานุประโยค

ทำหน้าที่ “ขยายนาม” ใช้คำเชื่อม “ที่ ซึ่ง อัน” นำหน้า

เช่น สัมผัสเสื้อสีฟ้าตัวนั้นจากป่าที่อยู่ข้างบ้าน (ขยาย > ป่า)

วิเศษณานุประโยค

ทำหน้าที่เหมือนวิเศษณ์วลีคือ “ขยายกริยาวลี”

ใช้ “เมื่อ ขณะที่ ก่อน หลัง หลังจาก ที่ แต่ ตั้งแต่

เพราะ เนื่องจาก จน จนกระทั่ง เพื่อ ถ้าหาก หากว่า ถ้าหากว่า

ทั้งที่ แม้ว่า” นำหน้า เช่น เพราะเธอกังวลเธอจึงโทรมาปรึกษาฉัน

★ เมื่อวิเศษณานุประโยคอยู่หน้าประโยคหลัก มักมีคำเชื่อม “ก็ จึง เลย ถึง” เสริมด้วย

เช่น เพราะมันแต่เล่นเกมมือถือ เลยสอบตกวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบ ประโยค

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย X เลือกข้อคำตอบที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องมากที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใด**ไม่**เป็นประโยค (O-NET 2558)

- ก. บ้านเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ข. ทุกคนอยากมีบ้านที่สวยงาม น่าอยู่ น่าอาศัยและร่มรื่น
ค. ไม้ประดับที่มีทรงต้น ใบ และดอกที่สวยงาม ง. ไม้ประดับบางชนิดสามารถนำไปตกแต่งบ้านหรือสำนักงาน
จ. ใครจะคิดว่าไม้ประดับที่สวยงามนั้นอาจมีพิษ

2. ข้อใด**ไม่**เป็นประโยค (O-NET 2560)

- ก. หนังสือโบราณของไทยที่เรียกว่า “สมุดไทย” นั้นมีลักษณะพิเศษ
ข. สมุดไทยไม่ได้เขียนเป็นเล่มเหมือนหนังสือหรือสมุดที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้
ค. สมุดที่กระดาษขาวติดต่อกันเป็นแผ่นเดียวแล้วพับกลับไปกลับมาเป็นเล่ม
ง. สมุดอาจมีขนาดหนาหรือบาง กว้างหรือยาว ตามความต้องการของผู้ใช้
จ. สมุดไทยมี 2 สี ได้แก่ สีดำ และสีขาว

3. ข้อใดเมื่อนำมาเติมท้ายข้อความต่อไปนี้แล้วยังคงเป็นประโยคสามัญญ์ “เจ้าหน้าที่อุทยานให้เข้าชมถ้าได้เพียงบางส่วน...”
(O-NET 2558)

- ก. ที่สำรวจแล้วไม่มีอันตราย ข. เพราะยังไม่มีไฟฟ้าเพื่อส่องสว่าง ค. เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
ง. จึงทำให้เกิดข้อโต้แย้งกับผู้เข้าชม จ. จนกระทั่งหัวหน้าอุทยานคนใหม่มารับตำแหน่ง

4. ข้อความต่อไปนี้ส่วนใดเป็นประโยคสามัญญ์ (O-NET 2559)

- 1) น้ำเกิดขึ้นได้เพราะมีความชุ่มชื้นของป่าไม้ที่ให้กำเนิดต้นน้ำลำธาร 2) ป่าไม้สามารถสร้างความสัมพันธ์อันซับซ้อนของพรรณไม้
3) ผืนดินสร้างธาตุอาหารจากใบไม้เล็กใหญ่ในผืนป่า 4) ป่าไม้ ดิน น้ำ ต้องอาศัยกันและผูกพันกันอย่างแยกไม่ออก
5) ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไปส่วนที่เหลือจะอยู่อย่างไร
ก. ส่วนที่ 1 ข. ส่วนที่ 2 ค. ส่วนที่ 3 ง. ส่วนที่ 4 จ. ส่วนที่ 5

5. ข้อความต่อไปนี้ส่วนใด**ไม่**เป็นประโยคสามัญญ์ (O-NET 2560)

- 1) เครื่อง “เดนตีสแกน” เป็นเครื่องเอกซเรย์ฟันสัญชาติไทย 2) เครื่องเอกซเรย์นี้หมุน 1 รอบในเวลา 18 วินาที
3) เมื่อเครื่องประมวลผลเสร็จแล้วจะแสดงภาพในช่องปากแบบ 3 มิติ 4) รังสีจากตัวเครื่องมีปริมาณตามมาตรฐาน
เรื่องความปลอดภัย 5) เครื่อง “เดนตีสแกน” ได้รับการรับรองมาตรฐานไอเอสโอ 13485
ก. ส่วนที่ 1 ข. ส่วนที่ 2 ค. ส่วนที่ 3 ง. ส่วนที่ 4 จ. ส่วนที่ 5

6. ข้อความต่อไปนี้ส่วนใด**ไม่**เป็นประโยค (O-NET 2560)

- 1) ปัจจุบันสภาพแวดล้อมของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป 2) คนไทยมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น
3) ส่วนใหญ่เป็นอาหารที่มีไขมัน โซเดียม และน้ำตาลสูง 4) การบริโภคผักและผลไม้ในปริมาณน้อยเกินไป
รวมถึงการไม่ออกกำลังกาย 5) ปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ก่อให้เกิดโรคอ้วนและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
ก. ส่วนที่ 1 ข. ส่วนที่ 2 ค. ส่วนที่ 3 ง. ส่วนที่ 4 จ. ส่วนที่ 5